

УДК 355.231(477)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.350318>

Юрій Юрчак, старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9506-3228>

Юрій Михайлюк, доктор філософії зі спеціальності безпека державного кордону,
начальник кафедри загальновійськових дисциплін
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4926-4886>

Сергій Степанов, кандидат педагогічних наук,
заступник начальника кафедри загальновійськових дисциплін
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4199-227X>

ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ДЛЯ ПЕРЕДБАЧЕННЯ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ ПРОТИДІЇ НЕГАТИВНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОМУ ВПЛИВУ

У публікації проаналізовано деякі метод оцінювання рівня психологічної стійкості особового складу, застосування яких дає змогу систематизувати заходи захисту особового складу та підтримання його морально-психологічного стану. Наведено приклади, що демонструють взаємозв'язок боєздатності з рівнем психологічної стійкості, а також окреслено недоліки методик, які використовують для її визначення. Висвітлено зміст автоматизованих методик контролю негативного інформаційно-психологічного впливу в умовах бойових дій і встановлення рівня психологічної стійкості особового складу, що практикують зарубіжні країни. Узагальнено результати сучасних вітчизняних наукових розвідок, присвячених проблемі негативного інформаційно-психологічного впливу. Визначено напрямки інтеграції відповідних методик у практику з урахуванням перспектив.

Ключові слова: захист особового складу; негативний інформаційно-психологічний вплив; методика оцінювання; особовий склад.

Лім. 13.

Yuriy Yurchak, Senior Lecturer of the Combined Military Disciplines Department,
Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9506-3228>

Yuriy Mykhaylyuk, Doctor of Philosophy in the Specialty of State Border Security,
Head of the Combined Military Disciplines Department,
Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4926-4886>

Serhiy Stepanov, Ph.D. (Pedagogy), Deputy Head of the
Combined Military Disciplines Department,
Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4199-227X>

PRACTICE OF APPLICATION OF METHODS OF DIAGNOSTICS OF THE MORAL AND PSYCHOLOGICAL STATE OF PERSONNEL TO PREDICT IN COMBAT CONDITIONS THE COUNTERACTION OF NEGATIVE INFORMATION AND PSYCHOLOGICAL INFLUENCE

The publication analyzes some methods for assessing the level of psychological stability of personnel, the application of which allows systematizing measures for protecting personnel and maintaining their moral and psychological state. Examples are given that demonstrate the relationship between combat readiness and the level of psychological stability, and the shortcomings of the methods used to determine it are outlined. The content of automated methods for controlling negative informational and psychological impact in combat conditions and establishing the level of psychological stability of personnel, practiced by foreign countries, is highlighted. The results of modern domestic scientific research devoted to the problem of negative informational and psychological impact are summarized. The directions of integration of relevant methods into practice are determined, taking into account prospects.

Keywords: protection of personnel; negative informational and psychological impact; assessment methodology; personnel.

Постановка проблеми. В умовах війни, що розгортається одночасно в інформаційному просторі та на полі бою [6], підтримання належного рівня морально-психологічного стану особового складу не завжди повною мірою інтегрується керівництвом військових частин і підрозділів у процес планування та організації бойових дій. Це проявляється в тому, що морально-психологічні показники часто розглядають як супровідні, а не як операційно значущі змінні, які прямо впливають на витривалість підрозділів, дисципліну, якість рішень, темп виконання завдань і стійкість до зривів під тиском тривалого стресу та втрат.

Сучасна гібридна війна характеризується нарощуванням загроз і ризиків, пов'язаних із наслідками негативного інформаційно-психологічного впливу на особовий склад підрозділів сектору безпеки і оборони та цивільного населення втягнуте у бойові дії. До класичних каналів пропаганди додаються цифрові платформи, алгоритмічне підсилення контенту, координовані кампанії в соціальних мережах, а також інструменти на основі штучного інтелекту, що ускладнюють розпізнавання маніпуляцій і прискорюють їх поширення. Паралельно застосовуються комбіновані дії кібератаки, саботаж, атаки безпілотниками, ракетами та інші "гібридні" тактики, які посилюють негативний інформаційно-психологічний вплив невизначеності та виснаження.

Негативний інформаційно-психологічний вплив – це цілеспрямоване інформаційне втручання у свідомість (або підсвідомість) визначеної аудиторії з метою коригування її поведінки або світоглядних настанов, а також зміни морально-психологічного стану. У сучасних умовах таке втручання набуває "пакетного" характеру: поєднує дезінформацію, напівправду, емоційні тригери, навмисне перевантаження суперечливими повідомленнями, підлив довіри до командування й інституцій влади.

Здійснення впливу, зорієнтованого на підтримання оптимального морально-психологічного стану та високих морально-психологічних бойових якостей особового складу, реалізується в межах комплексу заходів морально-психологічного забезпечення (далі – МПЗ). Водночас на практиці зберігається розрив між "плануванням бойових операцій" та "плануванням МПЗ": наявні підходи та методика оцінювання готовності підрозділів до виконання бойових завдань здебільшого недостатньо враховують роль МПЗ як підсистеми всебічного забезпечення.

У цьому контексті актуалізується потреба постійного моніторингу негативного інформаційно-психологічного впливу та пов'язаних із ним змін у морально-психологічних характеристиках особового складу із переходом від епізодичних "зривів" до

безперервного спостереження за ключовими індикаторами. Сумісність із системами протидії негативному інформаційно-психологічному впливу союзників з урахуванням процедур процесу підготовки бою (TLP) [2].

Отже, потреба в моніторингу та оцінюванні негативного інформаційно-психологічного впливу, розглянутого крізь прогностичні чинники психологічної стійкості особового складу в умовах бойових дій, аргументує актуальність аналізу наявних підходів до визначення рівня психологічної стійкості та інтегрування результатів у системи управління підрозділами в бою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання протидії негативному інформаційно-психологічному впливу є предметом уваги численних науковців. Загальнотеоретичні аспекти протидії негативному інформаційно-психологічному впливу досліджували О. Галус, Л. Зданевич, О. Мозолєв, О. Поліщук, Л. Романишина [5; 3], дидактичних чинниках становлення здатності молодших співробітників прикордонної служби до професійної реалізації в контрольних пунктах пропуску міжнародного значення Ю. Адамчук [1], інформаційно-психологічному пресингу під час перебування в неволі В. Філіпенко, М. Павлюк [7]. Способи протидії, спрямовані на протидію деструктивним інформаційним впливам на прикордонників у період збройного конфлікту, досліджували В. Журавель, С. Бурбела та інші [4].

У більшості цих досліджень висвітлено особливості процесу формування готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до протидії негативного інформаційно-психологічного впливу на особовий склад. На нашу думку, слід надати науковій ідеї, рекомендації, що мають вагоме значення для вирішення зазначеного питання.

Аналіз практичного досвіду підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до протидії негативному інформаційно-психологічному, що нині недостатньо враховується особливості професійної роботи, приділяється недостатньо уваги розвитку готовності протидіяти негативному інформаційно-психологічному впливу.

У дослідженнях авторів розкриваються теоретичні положення, які актуальні у межах нашого дослідження. Вивчення можливих наслідків негативного інформаційно-психологічного впливу та індикаторів психологічної стійкості особового складу в умовах бою є здійсненням за умови застосування: набору процедур для систематичного спостереження за морально-психологічним станом; методика оцінювання психологічної стійкості особового складу; інструментарію для прогнозування бойових психологічних втрат водночас і надалі простежується невідповідність між змістовим наповненням і сукупністю показників у методиках

контролю морально-психологічного стану та підходах до моніторингу й методика оцінювання негативного інформаційно-психологічного впливу, встановлення психологічної стійкості та передбачення бойових психологічних втрат.

Мета статті. Висвітлення методів діагностики морально-психологічного стану особового складу для передбачення в умовах бойових дій протидії негативного інформаційно-психологічного впливу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Станом на сьогодні в ДПСУ, попри наявність нормативно визначеного “психологічного забезпечення”, питання єдиної, уніфікованої та операційно придатної методики МПС, інтегрованої у повсякденні управлінські рішення та орієнтованої на бойові умови, залишається проблемним. Практика тривалого виконання завдань в умовах війни та гібридного негативного інформаційно-психологічного впливу висуває до системи морально-психологічного забезпечення додаткові вимоги: швидкість отримання даних, порівняння, можливість прогнозування ризиків і наявність чітких “кригерів” для управлінського реагування. Водночас в управлінській ланці зберігається розрив між заданими завданнями психологічного забезпечення та реальними можливостями.

Переважає більшість науковців дотримується позиції, що в морально-психологічному забезпеченні моральний і психологічний чинники розмежовують умовно та розглядають як єдине морально-психологічне ціле [8]. Водночас для коректного емпіричного вимірювання доцільно відокремлювати найбільш “чутливі” до змін складову. Практично це означає доцільність двоконтурного підходу, який поєднує оперативний контроль і поглиблену діагностику: швидкий скринінг стану особового складу; поглиблене вивчення психологічної стійкості для протидії негативному інформаційно-психологічному впливу та застосування цих методик.

На практиці двоконтурність має бути “впроваджена” в управлінські рішення, у планування підготовки, відновлення та профілактики. При цьому ключовою стає не лише діагностика, а й визначення керованих причин: що саме піддається зміні на рівні організації служби, стилю керівництва, інформаційного режиму, умов побуту, логістики [9].

Упровадження стандартів НАТО в системи управління ДПСУ потребує опрацювання досвіду провідних держав і синхронізації з національними рамками у сфері психічного здоров'я військово-службовців. У практичній площині сумісність означає уніфікацію підходів до термінів і мінімального набору індикаторів, а також узгодження із загальними медиками психологічними допомогам. Окремого значення набуває й термінологічна узгодженість у сфері інформаційної безпеки та інформаційно-психологічних впливів у воєнній сфері [10].

У НАТО під час оцінювання й прогнозування мотивації ключовим орієнтиром виступає психологічна стійкість, а для швидкого визначення дії бойових стрес-чинників використовуються спрощені показники оцінювання [13]. Для нас важливо, щоб такі показники були короткими, зрозумілими командирів, чутливими до змін і сумісними з цифровим контуром обліку. Інакше виникає ризик формального звітування та заниження проблем, що зменшує прогностичну цінність оцінювання.

Як приклад використання технологічних рішень у військовій справі розглядають підходи до комп'ютеризованого збирання, оброблення й накопичення даних про чинники середовища та їх вплив на стан і здоров'я особового складу. У сучасних умовах така логіка може бути адаптована як інтегрований контур “середовище-навантаження-стан-рішення”, де психологічні показники поєднуються з даними про результати служби, умови проживання, відновлення, тривалість перебування під дією негативного інформаційно-психологічного впливу.

Як діагностичні критерії негативного інформаційно-психологічного впливу виокремлюють чотири групи чинників, що систематизують події різної сили дії: потенційно травматичні події; втрата побратимів, травмування, поранення.

У бойових обставинах стрес-чинники доцільно розмежовувати за блоками “нещодавні стресори”, “внутрішнє занепокоєння” та “рівень функціонування”, що дає змогу сформувати керований профіль ризику й прийняти управлінських рішення. Саме цей профіль повинен напряму підживлювати рішення щодо відновлення, перерозподілу навантаження та адресної підтримки.

У практичній діяльності діагностика негативного інформаційно-психологічного впливу реалізується через поєднання кількох груп методів. По-перше, це експрес-методи оцінювання, що ґрунтуються на коротких стандартизованих опитувальниках, спостереженні за поведінковими проявами та командирській оцінці. Їх застосування дозволяє швидко виявляти ознаки емоційного виснаження, підвищеної тривожності, зниження мотивації, порушень дисципліни та міжособистісної взаємодії, які можуть бути наслідком негативного інформаційно-психологічного впливу.

По-друге, у практиці використовуються поглиблені психодіагностичні методики, спрямовані на оцінювання психологічної стійкості, рівня стресостійкості, особливостей копінг-стратегій і наявності факторів ризику розвитку дезадаптивних станів. Такі методи застосовуються, насамперед щодо військовослужбовців груп ризику, а також у процесі планування заходів психологічної підтримки та відновлення.

Особливе місце в діагностиці негативного інформаційно-психологічного впливу займає аналіз

ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ДЛЯ ПЕРЕДБАЧЕННЯ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ ПРОТИДІЇ НЕГАТИВНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОМУ ВПЛИВУ

інформаційного середовища, в якому перебуває особовий склад. У практиці враховуються інтенсивність і зміст інформаційних повідомлень, рівень довіри до офіційних джерел, поширення чуток і дезінформації, а також реакції військовослужбовців на інформаційні події, пов'язані з бойовими втратами, обстрілами, рішеннями командування та ситуацією в тилу. Такий підхід дає змогу пов'язати зміни морально-психологічного стану не лише з безпосереднім бойовим навантаженням, а й з інформаційним тиском як самостійним дестабілізуючим чинником.

Практичний досвід свідчить, що найбільш інформативними для прогнозування морально-психологічного стану є поєднання показників нещодавніх стресових подій, суб'єктивного рівня внутрішнього занепокоєння та об'єктивної оцінки функціонування військовослужбовців у службово-бойовій діяльності [11]. Саме така багатокомпонентна модель дозволяє перейти від констатації поточного стану до передбачення ймовірних негативних змін, зокрема, зниження згуртованості підрозділів і порушення керованості [12].

Управлінська цінність діагностики негативного інформаційно-психологічного впливу полягає в можливості використання її результатів для своєчасного коригування організації служби, планування ротаций, перерозподілу навантаження. Практика показує, що підрозділи, в яких результати діагностики інтегруються у повсякденні управлінські рішення, демонструють стійкість до негативного інформаційно-психологічного впливу та зберігають здатність ефективно виконувати завдання в умовах бойових дій.

Висновки. Таким чином, практика застосування методів діагностики негативного інформаційно-психологічного впливу підтверджує доцільність переходу від фрагментарних оцінок до системного, прогнозно-орієнтованого підходу. Поєднання експрес-скринінгу, поглибленої психодіагностики та аналізу інформаційного середовища створює підґрунтя для обґрунтованого передбачення змін морально-психологічного стану та підвищення ефективності заходів захисту особового складу в умовах бойових дій.

Отже, на підставі застосування аналізу військової і педагогічної літератури з досліджуваної проблематики, проведення педагогічних спостережень, бесід і опитувань викладачів з бойовим досвідом було визначено, що зазначені методи істотно впливають на ефективність підготовки до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу агресора в умовах інформаційної війни та професійної діяльності, спрямованої на протидію негативному інформаційно-психологічному впливу агресора.

Перспективами подальшого є дослідження передового педагогічного досвіду та накопичення

власного щодо педагогічних умов протидії негативного інформаційного впливу на військовополоненого з боку ворога, а також дослідження шляхів протидії негативному інформаційному впливу на особовий склад у полоні противника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адамчук Ю. Педагогічні умови формування готовності молодших інспекторів прикордонної служби до професійної діяльності у пунктах пропуску для міжнародного сполучення. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім "Гельветика", 2020. Вип. 33. Т. 1. С. 245–251.
2. Бойовий статут механізованих військ (відділення) (Проект). Львів, 2020. 208 с.
3. Галус О., Романишина Л., Мозолєв, О. Формування професійної компетентності майбутніх офіцерів у контексті розвитку корпоративної культури військового ЗВО. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія "Педагогічні науки"*, 2024. № 4, С. 24–30.
4. Журавель В., Бурбела С., Юрчак Ю. Деякі педагогічні питання протидії негативному інформаційному впливу на особовий склад органу охорони державного кордону в умовах війни. *Молодь і ринок*. 2024. № 1 (221). С. 73–77. DOI: 10.24919/2308-4634/2024.298619.
5. Мозолєв О., Романишина Л., Галус О. Сучасний розвиток корпоративної культури офіцерів силових структур. *Молодь і ринок*, 2024. № 12(232), С. 16–20. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.317469>
6. Паливода А.В. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина III (взвод, відділення, екіпаж). Вид. 2-е стереотип. Київ, 2020. 332 с.
7. Філіпенко В.В., Павлюк, М.О. Інформаційно-психологічний тиск у полоні. In The 4 th International scientific and practical conference "Science in the modern world: innovations and challenges" (December 19-21, 2024) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2024. 722 p.
8. Юрчак Ю., Романишина Л. Актуалізація проблеми формування готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу в контексті інформаційної війни. *Науковий фаховий журнал СДПУ. Серія педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2023. № 5–6 (129–130). С. 261–270. DOI: 10.24139/2312-5993/2023.05-06/261-270.
9. Юрчак Ю. Підготовка майбутніх офіцерів до протидії до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу в умовах інформаційної війни. *Науковий фаховий журнал СДПУ. Серія педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2024. № 1–2 (135–136). С. 261–270. DOI: 10.24139/2312-5993/2024.01-02/064-081.
10. Юрчак Ю.М. Шляхи формування готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу у полоні противника. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2024. № 2 (37), 37 с. DOI: <https://doi.org/10.32453/pedzbimyk.v37i2>
11. Юрчак, Ю. Педагогічні умови підготовки майбутніх офіцерів до протидії негативному інформаційно-

психологічному впливу агресора в умовах інформаційної війни. *Молодь і ринок*, 2025. № 1/233, С. 168–173. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.322717>

12. Юрчак Ю. Експериментальне дослідження підготовки майбутніх офіцерів прикордонників до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад. *Молодь і ринок*, 2025. № 2/234, С. 118–125. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.324544>

13. Yurchak Y. Specificity of informational and psychological countermeasure of propaganda for personal membership during the first world war. *Pedagogy and Education Management Review*, 2024. № 3(17), С. 28–34. DOI: <https://doi.org/10.36690/2733-2039-2024-3>

REFERENCES

1. Adamchuk, Yu. (2020). Pedagogical conditions for the formation of the readiness of junior border guards for professional activity at checkpoints for international communication. *Current issues of the humanities: interuniversity collection of scientific works of young scientists of the Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University*. Issue. 33. Vol. 1. pp. 245–251. [in Ukrainian].

2. Boiovyi statut mekhanizovanykh viisk (viddilennia) (Proekt) [Combat charter of mechanized troops (departments) (Draft)]. Lviv, 2020. 208 p. [in Ukrainian].

3. Halus, O., Romanyshyna, L. & Mozolev, O. (2024). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv u konteksti rozvytku korporatyvnoi kultury viiskovoho ZVO [Formation of professional competence of future officers in the context of the development of corporate culture of a military higher educational institution]. *Bulletin of the Bohdan Khmelnytskyi Cherkasy National University. Series "Pedagogical Sciences"*, No. 4, pp. 24–30. [in Ukrainian].

4. Zhuravel, V., Burbela, S. & Yurchak, Yu. (2024). Deiaki pedahohichni pytannia protydii nehatyvnomu informatsiinomu vplyvu na osobovyi sklad orhanu okhorony derzhavnogo kordonu v umovakh viiny [Some pedagogical issues of countering the negative information influence on the personnel of security authority of state border in conditions of war]. *Youth & market*, No. 1 (221). pp. 73–77. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634/2024.298619>. [in Ukrainian].

5. Mozolev, O., Romanyshyna, L. & Halus, O. (2024). Suchasnyi rozvytok korporatyvnoi kultury ofitseriv sylovykh struktur [Modern development of corporate culture of force officers]. *Youth & market*, No. 12(232), pp. 16–20. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.317469> [in Ukrainian].

6. Palyvoda, A.V. (2020). Boiovyi statut mekhanizovanykh i tankovykh viisk Sukhoputnykh viisk Zbroinykh Syl Ukrainy [Combat charter of mechanized and tank troops of the Ground Forces of the Armed Forces of Ukraine]. Part III (platoon, division, crew). Volume 2. Kyiv, 332 p. [in Ukrainian].

7. Filipenko, V.V. & Pavliuk, M.O. (2024). Informatsiino-psykholohichni tysk u poloni [Informational and psychological pressure in captivity]. In *The 4 th International scientific and practical conference "Science in the modern world: innovations and challenges" (December 19–21, 2024)*. Perfect Publishing, Toronto, Canada. 722 p. [in Ukrainian].

8. Yurchak, Yu. & Romanyshyna, L. (2023). Aktualizatsiia problemy formuvannia hotovnosti maibutnikh ofitseriv prykordonnykh do protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu v konteksti informatsiinoi viiny [Updating the problem of forming the readiness of future border guard officers to counter negative informational and psychological influence in the context of information warfare]. *Scientific professional journal of the SSPU. Series pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*. No. 5–6 (129–130). pp. 261–270. DOI: <https://doi.org/10.24139/23125993/2023.05-06/261-270>. [in Ukrainian].

9. Yurchak, Yu. (2024). Pidhotovka maibutnikh ofitseriv do protydii do protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu v umovakh informatsiinoi viiny [Preparation of future officers to counteract negative informational and psychological influence in the conditions of information warfare]. *Scientific professional journal of the SDPU. Series pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*. No. 1–2 (135–136). pp. 261–270. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2024.01-02/064-081>. [in Ukrainian].

10. Yurchak, Yu.M. (2024). Shliakhy formuvannia hotovnosti maibutnikh ofitseriv prykordonnykh do protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu u poloni protyvnyka [Ways of forming the readiness of future border guard officers to counteract negative informational and psychological influence in enemy captivity]. *Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: pedagogical sciences*. Khmelnytskyi, No. 2 (37), 37 p. DOI: <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v37i2> [in Ukrainian].

11. Yurchak, Yu. (2025). Pedahohichni umovy pidhotovky maibutnikh ofitseriv do protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu ahresora v umovakh informatsiinoi viiny [Pedagogical conditions for training future officers to counter the negative informational and psychological influence of the aggressor in the conditions of information war]. *Youth & market*, No. 1/233, pp. 168–173. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.322717> [in Ukrainian].

12. Yurchak, Yu. (2025). Eksperymentalne doslidzhennia pidhotovky maibutnikh ofitseriv prykordonnykh do protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu na osobovyi sklad [Experimental study of training future border guard officers to combat negative informational and psychological influence on personnel]. *Youth & market*, No. 2/234, pp. 118–125. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.324544> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 12.11.2025

“Чим би ви не займалися в житті, робіть це всім своїм серцем”.

Конфуцій
давніоқытайський філософ

